

Til

post@kinn.kommune.no

Førde 22.03.2024

Dette brevet er sendt på vegne av DNT Sogn og Fjordane, Norges Jeger- og Fiskeforbund Sogn og Fjordane, DNT Sogn og Fjordane, Naturvernforbundet Sogn og Fjordane, Naturvernforbundet i Kinn og BirdLife Sogn og Fjordane.

Fråsegn til detaljregulering for Måsholmen – Håskjera i Kinn kommune. PlanID 20220102

FNF er eit samarbeidsforum for natur- og friluftsansjasjonar i Sogn og Fjordane, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjer i fylket. Per i dag er det 13 organisasjonar tilslutta FNF. Organisasjonane representerer rundt 19.000 medlem i fylket.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) er opptatt av å ta vare på naturgrunnlaget kommunane har og fremme eit allment tilgjengeleg friluftsliv i kommunen. Derfor kjem vi her med nokre innspel til detaljreguleringa for Måsholmen i Kinn kommune.

Bakgrunn: Globale kriser – Nasjonale avtalar - Kommunale utfordringar

Forum for natur og friluftsliv i Sogn og Fjordane (heretter FNF) ynskjer å takke for moglegheita til å spele inn våre fråsegn for Kinn Kommune til detaljreguleringa av Måsholmen.

To store globale kriser pregar verda i dag – naturkrisa og klimakrisa. Naturkrisa går først og fremst ut på at biologisk mangfald er under sterkt press og den største trusselen er arealendringar, på land og i hav. Medan klimakrisa forverrar situasjonen for biologisk mangfald, så vil naturtap forsterke dei negative konsekvensane av klimakrisa. Desse krisene heng derfor tett saman.

Som følge av dette signerte Noreg i 2022 den globale naturavtalen, som seier at vi skal verne 30 prosent av hav- og landområda våre, restaurere 30 prosent av våre øydelagde naturområde og bruke all natur på en helt anna måte enn før. I tillegg kjem måla om å kutte klimagassutslepp. Dette er fordi at ein anerkjenner at det er samanhengar mellom klimakrisa og naturkrisa.

Kva betyr det for kommunesektoren? Det har KS spurt Ciens om å finne svar på ved å lage ein samanfatning av tre sentrale spesialrapportar frå FN om klima og natur. Konklusjonen frå denne rapporten er at handtering av begge kriser vil krevje ei vesentleg omlegging av all naturforvaltning i Norge. Vi kan ikkje velgje om vi vil handtere den eine krisen over den andre:

«Forskerne understreker at både reduksjoner av klimagasser og arealbruk betyr mye for hvordan begge krisene utvikler seg. Endringene pågår i et økende tempo. Vi trenger parallelt å tilpasse oss til de pågående endringene. Å ta vare på natur og bygge opp igjen ødelagt natur kan gjøre samfunnet mer robust mot klimaendringene, og samtidig ta vare på naturmangfoldet.»

Natur har stor eigenverdi, den gir oss mange goder i form av økosystemtenester, er viktig for folkehelsa og den hjelper til å forebygge global oppvarminga om den får fungere som den skal. Å ta vare på naturareal er viktig for FNF sine organisasjonar, og det er grunnlaget for eit berekraftig samfunn. For å drive aktivt og enkelt friluftsliv treng ein intakt natur – gjerne urørt. Endringar av areal og tap av naturareal medfører at viktige naturtypar og moglegheitene for friluftsliv i urørt natur forringast. For å minske tapet av naturen, samt bremse den globale oppvarminga, må derfor måten vi forbruker areal på dramatisk ned. Vi må redusere forbruket av naturressursar og energi for å halvere utslepp av klimagassar og skape et berekraftig lavutsleppssamfunn.

Føremålet med å ha ein arealplan i ein kommune er å vise samanhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Føremålet med rullering av planen er at ein kvart fjerde år oppdaterer rammer for arealdisponering i samsvar med Kinn kommune sine visjonar for utvikling av kommunen, oppdaterer nytt lovverk og nye nasjonale og regionale føringar.

Med dette som bakgrunn vil vi gje innspel til detaljreguleringa av Måsholmen i Kinn kommune.

Saknar ei heilheitleg forvaltning av kystlandskap og naturverdiar i Kinn

Tidlegare har vi gitt innspel til kommuneplanen sin arealdel i Kinn kommune – der vi framheva kor viktig det er og blir framover å ta vare på viktige naturverdiar for å oppfylle internasjonale og nasjonale mål for bevaring av natur, og at dette må sjåast på i ein større samanheng når ein planlegg forvaltninga av areal i kommunen.

Ein god overordna strategi for arealbruk hindrar bit for bit-utbygging av naturen. Ved god planlegging kan vi utvikle areal og grunnlag for næringsaktivitet som gir minst mogeleg negative konsekvensar både for natur og folk. FNF meina dessverre at det i den nye arealplanen sprikar mykje mellom visjon, arealstrategiar og kommunekart, det som i praksis ligg i planen.

Kinn kommune har ein visjon om å vere «gode på klima og miljø», og være ein «attraktiv kystkommune»; Til dømes står det i **arealstrategi nr. 3** at Kinn kommune ynskjer å «styrke viktige, blå-grøne samband mellom utbygging og nærliggande natur-, rekreasjons- og friluftsområde» og **arealstrategi nr. 4** seier at «utbygging av strandsona bør skje mest mogleg konsentrert. I allereie utbygde område, der forholda tillèt det og konsekvensane ikkje blir negative, kan det vere aktuelt å

nytte strandsona til bustad-, fritids- og næringsbygg». Likevel tykkjer vi dessverre at naturverdiane ikkje blir tatt tilstrekkeleg på alvor i den nye arealplanen ettersom planen opp til store utbyggingar i nettopp strandsona, med utfylling i sjø og planering av gruntvassområde og holmar.

Arealstrategien til Kinn kommune går imot to viktige generelle forbod; **forbodet mot utfylling i sjø** (forureining) og **forbodet mot utbygging i strandsona**. FNF ynskjer at ein i større grad tek inn over seg problemet med utbygging i strandsona – både naturverdiane her og tilgangen for allmenta som lovverket er til for å beskytte. Lovverket skal sikre allmenta best mogleg tilgang langs sjøen. Friluftslova sikrar ferdselsretten, mens arealbruken styres av plan- og bygningsloven.

Mudring, dumping og utfylling i sjø generelt er i utgangspunktet forbode fordi det «kan føre til forurensning og negative effekter for miljøet». Dette kan skje ved at «sedimenter virvles opp og kan blant annet skade viktige naturverdier, kulturminner, og tekniske installasjoner i sjøen».

Dei store areala gitt næringsutvikling i strandsona og på utfyllingar i sjø i arealplanen til Kinn kommune går imot nettopp dette. Det meina FNF er dårleg praksis. Strandsona bør spesielt beskyttast og blå-grøne samband er viktige for å oppretthalde viktige korridorar mellom naturområde. Ein bør, som eit grunnlag i naturforvaltninga, unngå reduksjon og fragmentering av natur og viktige økosystem, som dei ein finn i strandsona, fordi det fører til tap av natur.

Handtering av både klima- og naturkrise vil krevje ei vesentleg omlegging av all naturforvaltning i Noreg. For å minske tapet av natur, samt bremse den globale oppvarminga, må måten vi forbruker areal på dramatisk ned. Natur har stor eigenverdi, den gir oss mange goder i form av økosystemtenester, den er viktig for folkehelsa og den hjelper til å forebygge global oppvarminga om den får fungere som den skal.

Bit-for-bit nedbygging av kystlandskap og viktige naturverdier

Kinn kommune har siste åra hatt mange saker som gjeld både utfylling i sjø, mudring og utbygging av strandsona, og ein bør begynne å sjå alle desse enkeltsakene i samanheng og ta det inn i kommuneplanen sin arealdel for forsvarleg forvaltning av kyst- og fjordlandskapet.

Dette argumentet er spesielt relevant for området måsholmen, som er eit område som oppfyller mange kriterier for «viktig naturverdier» som Kinn kommune bør verne om for framtida og ikkje bygge ut til industri.

Frå konsekvensutgreiinga til Asplan Viak for tema naturmangfald på land står det at «I kommunedelplan Florelandet Brandsøy er Måsholmen-Håskjera i hovudsak regulert til hamn, hamneområde i sjø og næringsbygningar, med omsynssone for friluftsliv og bevaring av naturmiljø. Område der ein har tenkt å kople Måsholmen til landareal har arealformål bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsona.»

Sjølv om område er regulert for hamn, kan dette endrast politisk om det er vilje for det, og FNF meiner det er viktig å ikkje bygge ned Måsholmen og gruntvassområdene rundt Måsholmen, Håskjeret og inn til Trolleskjeret. Området har større verdi som LNF og friluftsområde – både med tanke på naturen og friluftslivet.

Fjordlandskap og fjordøkosystem har store verdier som må takast omsyn til

Som FNF skriv i innspel til kommuneplanen sin areal del for Kinn kommune har kommunen store naturverdier i sjø, ute i fjorden, tett inn på bykjerna og på land. Forslaga Kinn kommune om

sprenging og utbygging på øyar, for utbygging av store industriområde, i strandsona og i grunnvassområde, og (starten på overtaking av eit heilt fjordsystem?), er så omfattande at det ikkje finst noko historisk samanlikningsgrunnlag og dette er spesielt eit prosjekt FNF meina må stoppast. Då må også mindre areal regulerast til industri i strandsona og sjø. Florø som by vil miste stort og viktig friluft- og naturområde, nærnatur går tapt. Inngrepa vil vere irreversible. Naturøydelegginga vil vere i strid med Montreal-avtalen Noreg akkurat har undertekna. Viktige naturtypar på land og i hav vil verte øydelagt, økosystemtenester vil verte svekka. Det vil kome mange grønne tog og teknologiar framover, vi treng ikkje hoppe på dei som ikkje høver under våre forhold.

Kinn kommune bør velje ei grøn omstilling som høver byen og omgjevnadane

FNF Sfj meiner at dette området ikkje er eigna for etablering av hamne- og næringsområde. Holmar, skjer og grunnvassområder i fjordane våre er viktige landskap og habitat som gir sjølvne grunnlaget for livet i fjordane våre. Området ligg dessutan under landskapsregionen Kystbygdene på Vestlandet og er i NIJOs nasjonale referansesystem for landskap vurdert til å ha stor verdi. Dette står i Asplan Viak sin rapport om Naturmangfald på land. Dei fortset med å stadfeste at sjøen omkring aktuelt område et registrert med naturtype som er vurdert som viktig. Dette må takast omsyn til.

Området er allereie sterkt prega av menneskeleg aktivitet. Strandsona og utfylling i sjø er i utgangspunktet forbode og vi meiner grunnane til dette må vektleggast sterkare her.

FNF er uroa over kva innverknad **lys døgnet** rundt på ein ny stor kontainerhamn vil føre til, m.a. for fuglar ved naturreservatet som ligg berre 400 meter ifrå der det hekker raudlista artar, andre dyreartar, flora og fauna på land og i fjorden. Fisk kan også vere sensitiv til både **lysforureining** og **støy**. Vi veit for lite om slike konsekvensar i dag og må vere føre var.

FNF Sfj støttar Fiskeridirektoratet i sitt innspel til detaljreguleringa av Måsholmen-området i Florø at dersom **grunvassområdet** byggjast ut vil det gjere til at viktige naturtypar som ålegras og tareskog gå tapt. Desse områda er ofte viktige oppvekst og leveområde for småfisk og småfisker er heilt avhengig av grunnvassområder rund holmar og skjer for å vekse opp og bidra inn i den fiskerieringa vi har på kysten.

Det er også registrert **gytefelt** for torsk i området rundt Måsholmen og ein er uroa over at utfylling i sjø i dette område vil spreie finpartiklar i fjorden, som kan feste seg til torskeegg i vassmassane, som då vil søkkje til botnen og verte øydelagde.

Kysttorsken er allereie under sterkt press og treng at vi tek meir omsyn til den og dei andre organismane som torsken lever av og med i fjordøkosystemet. Den er avhengig av reine vassmassar utan finpartiklar i gytetida og den må ha passande habitat for yngelen til å finne mat og gøyme seg for større fisk i ålegrasenger og tareskogforekomster.

Holmar og skjer er også spesielt viktige naturhabitat for sjøfugl og kystspesifikke planter.

Tareskog veks langs kysten, i sjø, på grunnare vatn. Tareskogen er svært viktige for det biologiske mangfaldet i havet. Tareskog er ekstremt rike på artar og antal individ: 2-300 artar er kjend frå stortareskog, truleg er det ein god del fleire. Det er ei svært produktiv naturtype og viktig oppvekstområde for småfisk.

Ålegrasengene veks der det er lettast å bygge ut i sjø, på grunna, i sandbotn, og er leveområde for mange forskjellige artar, anten heile livsløpet eller i tidlege stadium. Ålegrasengene er spesielt

viktige oppvekstområde for torskefisk. Ålegrasenger finst berre flekkvis på sandbotn, på grunt vatn. Utfyllingspress gjer at slike enger stadig går tapt. I tillegg til direkte tap av leveområde, blir etterkvart også avstanden mellom ålegrasengene for lang til å krysse for mange organismar.

Heile fjorden nord for florelandet er **gytefelt** for torsk med verdi B, som gjer han regionalt viktig. Et er også registrert gytefelt her, for rognkjeks, nordsjøsei, makrell og kveite. Etter gyting treng fiskeyngelen stadar å vekse opp i ly for predatorar og det er registrert oppvekstområdet for torsk og sild heilt i grunn. Ute i fjorden finn vi gyte- og leveområde for reker.

Det er viktig at områder satt av til vern av natur og naturtypar blir mindre fragmenterte.

Mange områder er små og isolerte – dette vil i praksis ikkje vere bra for naturområde vi ynskjer å ta vare på. Det reelle området som blir bevart er grunna kanteffekten derfor mindre enn det totale arealet som ein ser bevart på kartet. Og det er inngrepsfrie naturområde som har størst verdi ettersom dei gir mest intakte økosystem. Og naturtypar og økosystem må vere intakte for å gi oss dei økosystemtenestane vi treng og er heilt avhengige av og biologisk mangfald spelar ei nøkkelrolle for alle typar økosystemtenester.

Avbøtande tiltak må vere omfattande nok

Avbøtande tiltak må setjast inn i ei eventuell utbygging, men vi ser ikkje korleis avbøtande tiltak i dette tilfelle vil hindre tapet av viktige naturtypar og habitat. Dei avbøtande tiltaka må i så fall vere omfattande nok – og inkludere eit minimum av tiltak der enkelte områder rundt Måsholmen, der ein finn ålesgras (på sjøbotnen vest av Trolleskjeret f.eks) ikkje vert utfylt eller utbygd og at det ikkje vert drive utfyllingsarbeid i tidsrommet 1. februar til 30. april, under gytetida. Vi støttar også Fiskeridirektoratet i at det heller ikkje bør spreiiast finpartiklar i vassmassene i tidsrommet 1. mai til 15. juni.

Folkehelse

Til slutt, natur er viktig for folkehelsa og naudsynt for utøving av friluftslivet. I Kinn kommune er det mange frivillige organisasjonar bidrar med viktige tiltak for å få folk i aktivitet, og dei legg til rette for aktivitet på sjøen og i kystlandskapet med aktivitetar på vatn og i skjærgården, inkludert holmar og øyer. Dette tilbudet fører til betre fysisk og psykisk helse for folk som bur og lever her. Det er naudsynt å la lokale foreiningar og lag bidra med all sin kunnskap og sitt engasjement i lokale prosesser, og anerkjenne den fantastiske ressursen sterke frivillige organisasjonar er i eit inkluderande og demokratisk lokalsamfunn.

Venleg helsing

Forum for natur og friluftsliv Sogn og Fjordane

Ket Fossen

Ket Fossen

Koordinator FNF

Kjeldeliste

Arealnøytralitet

<https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/>

Artsdatabanken – Arealendringar største trussel mot biologisk mangfold

<https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer>

Fiskeridirektoratet – gytefelt for torsk, rognkjeks, nordsjøsei, makrell og kveite nord for florelandet

<https://www.fiskeridir.no/Areal-og-miljo/Areal/Kystnaere-fiskeridata>

Folkehelsemeldinga – Stortingsmelding 15 (2022-2023)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20222023/id2969572/>

IPCC (FNs klimapanel)

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ippc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/>

IPBES (FNs Naturpanel)

<https://www.fn.no/nyheter/fns-naturpanel-menneskelig-aktivitet-truer-eksistensen-til-en-million-arter>

KS/CIENS Rapport – Naturkrisen og klimakrisen henger tett sammen

<https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/klima/naturkrisen-og-klimakrisen-henger-tett-sammen/>

Lovdata – Lov om vern mot forureiningar og om avfall (forureiningslova)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6>

Lovdata – Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-05-28-1666/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

Lovdata - Lov om friluftslivet (friluftsloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16>

MDIR Inngrepsfri natur

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/naturkartlegging/Inngrepsfrie-naturomrader/>

MDIR Mudring, dumping og utfylling i sjø

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vann-hav-og-kyst/mudre-dumpe-utfylling/>

Naturrestaurering – kommunar kan søke midler gjennom Statsforvaltaren

<https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/MidlerTilRestaureringAvV%C3%A5tmarkSkjema/Startside/Index?s%C3%B8knadstypelid=53>

Natur for livet – Stortingsmelding 14 (2015–2016) - 3 Internasjonle mål og norsk måloppnåelse

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20152016/id2468099/?ch=4>

Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester - Norges offentlege utredningar (NOU)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c7ffd2c437bf4dcb9880ceeb8b03b3d5/no/pdfs/nou201320130010000dddpdfs.pdf>

Strandsone (tilgang til)

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/friluftsliv/innsiktsartikler-friluftsliv/strandsonen/id2076261/>

Økosystemtenestar

<https://www.sabima.no/okosystemtjenester-naturens-goder/>

Lysforureining

<https://www.nrk.no/nordland/lysforurensning-pavirker-alt-fra-encellede-dyr-til-mennesker-1.12208542>

Lysforureining - insekt

<https://www.nibio.no/nyheter/nattlig-vegbelysning-pavirker-insektene>

<https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/vil-hindre-insektdod- -slukker-lysene-pa-e18-1.16812938>

